

Søren Kierkegaards altergangstale "Fra Høiheden vil han drage Alle til sig"

Taler

Søren Kierkegaard
Teolog, filosof og forfatter

Dato

1. september 1848

Sted

Vor Frue Kirke

Omstændigheder

Altergangstalen eller prædikenen findes i værket, *Indøvelse i Christendom* fra 1850, i tredje afdeling. Værket er udgivet under pseudonymet Anti-Climacus, der noterer, at talen er holdt af Magister Kierkegaard.

Prædikentekst

Johannesevangeliet kapitel 12, vers 32

Bøn

Herre Jesus Christus, der er saa Meget, der vil drage os tilbage: tomme Idrætter, ubetydelige Glæder, uværdige Bekymringer; der er saa Meget, der vil skrække os tilbage: en Stolthed, der er for feig til at ville lade sig hjælpe, en feig Frygtagtighed, der unddrager sig til egen Fordærvelse, en Syndens Angst, der flyer den Helliges Reenhed, som Sygdommen flyer Lægemidlet. Men Du er jo dog den Stærkeste: saa drage Du os, og endnu stærkere, til Dig. Vi kalde Dig vor Frelser og Forløser, at Du kom til Verden, for at løse os af de Lænker, hvori vi vare bundne eller hvori vi selv havde bundet os, og for at frelse de Forløste. Dette var Din Gjerning, som Du har fuldkommet, og som Du vil fuldkomme til Dagenes Ende; thi som Du selv har sagt det, saa vil Du gjøre det: ophøiet fra Jorden vil Du drage Alle til Dig.

Joh. XII, 32: Og jeg, naar jeg bliver ophøiet fra Jorden, vil jeg drage Alle til mig.

Fra Høiheden vil Han drage Alle til sig.

A. T. ¹, skal et Menneskes Liv ikke føres ganske uværdigt, som Dyrets, der aldrig opløfter sit Hoved; skal det ikke henlefles, tomt beskjeftiget med hvad der, saa længe det er, er Forfængelighed, og naar det er forbi, er Intet, eller travlt beskjeftiget med hvad der vistnok larmer i Øieblikket, men ikke giver Gjenlyd i Evigheden: skal et Menneskes Liv ikke hendøses i Uvirksomhed eller forspildes i

Travlhed, saa maa der være noget Høiere, der drager det. Dette Høiere kan nu være det saare Forskjellige; men skal dette Høiere i Sandhed og i ethvert Øieblik kunne drage, maa det selv ikke være underlagt Omskiftelse eller Forandring, men seierrigt have gennemgaaet enhver Forandring, forklaret – som en Afdøds forklarede Liv. Og som der nu blandt alle Levende kun er eet Navn nævnet, den Herre Jesu Christi, saa er der ogsaa kun een Afdød, han som dog lever, den Herre Jesus Christus, han som fra Høiheden vil drage Alle til sig. See, derfor er en Christens Liv retteligen anlagt, rettet mod hvad der er oven til, mod Høiheden, mod Ham, der fra Høiheden drager den Christne til sig – dersom den Christne ihukommer Ham; og Den, som ikke gjør det, er jo ingen Christen. Og Du, m. T. ², Du til hvem min Tale henvender sig, Du er jo netop kommet hid idag til Hans Ihukommelse.

Det følger af sig selv, at skal Han kunne fra Høiheden drage den Christne til sig, da er der Meget som maa glemmes, Meget som der maa sees bort fra, Meget som der maa afdøes fra. Hvorledes lader dette sig gjøre? O, dersom Du nogensinde bekymret, maaskee bekymret for Din Fremtid, Dit Livs Lykke, ret har ønsket at kunne glemme Noget: en skuffet Forventning, et knækket Haab, en forbitret og forbitrende Erindring; eller dersom Du, ak, bekymret for Din Sjels Frelse, ret inderligt har ønsket at kunne glemme Noget: en Syndens Angst, som idelig stod for Dig, en forfærdende Tanke, som ikke vilde vige fra Dig – da har Du vistnok selv erfaret, hvor tomt det Raad er, Verden giver, naar den siger »see at glemme det!« Thi naar Du bekymret spørger »hvorledes skal jeg bære mig ad for at glemme?«, og der da svares »Du maa see at glemme«: da er dette jo kun en tom Spot, hvis det overhovedet er Noget. Nei, er der Noget, Du vil glemme, saa see at faae noget Andet at huske paa, da skal det vel lykkes. Fordrer Christendommen derfor af den Christne, at han skal glemme Meget, og i en vis Forstand Alt, det Mangfoldige nemlig, saa anbefaler den ogsaa Midlet: at huske paa noget Andet, at ihukomme Eet, den Herre Jesus Christus. Dersom Du da mærker, at Verdens Glæder fængsle Dig – og Du ønsker at glemme; dersom Du mærker, at jordisk Bekymring beskjæftiger Dig, saa Du ønsker at glemme; dersom Du mærker, at Livets Travlhed tager Dig, som Strømmen Svømmeren, og Du ønsker at glemme; dersom Fristelsens Angester efterstræbe Dig, og Du inderligt ønsker at kunne glemme: saa ihukom Ham, den Herre Jesus Christus, og det skal vel lykkes. Ja kunde Du, som Du nu idag til Hans Ihukommelse æder af Brødet og drikker af Vinen, kunde saaledes Hans Ihukommelse hver Dag blive Din Tanke, saa Du i Alt, hvad Du foretog Dig, ihukom Ham: da skulde Du ogsaa ganske have glemt Alt, hvad der skal glemmes, Du skulde i Forhold til

Alt, hvad der skal glemmes, blive glemsom som en svækket Olding, glemsom som Den, der i et fremmed Land har glemt sit Modersmaal, og taler det meningsløst, glemsom som en Aandsfraværende – Du skulde være ganske dragen hen til det Høiere ved Ham, som fra Høiheden vil drage Alle til sig.

Fra Høiheden vil Han drage Alle til sig.

Fra Høiheden; thi her paa Jorden vandrede han i Ringhed, i Tjenerens ringe Skikkelse, i Armod og Elendighed, en Lidende. Dette var jo Christendom, ikke at en riig Mand gjør Fattige rige, men at den Fattigste af Alle gjør Alle rige, baade Rige og Fattige. Og dette var jo Christendom, ikke at det er den Glade, der trøster Bedrøvede, men at det er den af Alle meest Bedrøvede. – Han vil drage Alle til sig; drage dem til sig, thi han vil Ingen lokke til sig. I Sandhed at drage til sig er i een Forstand at støde fra sig. Der er i Dit som i mit og som i ethvert Menneskes Væsen Meget, han vil have bort; i Henseende til alt Dette vil Han støde fra sig. Ringheden, Fornedrelsen er Anstødsstenen, Forargelsens Mulighed, og Du stillet mellem Hans Fornedrelse, som ligger bagved, og Høiheden: just derfor siges Han at drage til sig. At lokke til sig er usandt at drage til sig; men Han vil Ingen lokke, Fornedrelsen hører ham lige saa væsentlig til som Ophøielsen. Dersom der var Den, som kun kunde elske Ham i Hans Høihed: en Saadans Syn er forvirret, han kjender ikke Christum, elsker Ham altsaa heller ikke, han tager Ham forfængelig. Christus var og er jo Sandheden. Naar Nogen da kun kan elske Ham i Hans Høihed, hvad vil saa det sige? Det vil sige, han kan kun elske Sandheden – naar den har seiret, naar den er i Besiddelse af og omgiven af Magten og Æren og Herligheden. Men da den stred, da den var Daarskaben, Jøder en Forargelse, Græker en Daarskab, da den blev forhaanet, bespottet, som Skriften siger bespyttet, da kunde en Saadan altsaa ikke elske den, da ønskede han at holde sig langt borte. Han ønskede altsaa Sandheden langt borte fra sig, men dette er jo just at være i Usandheden. Det hører »Sandheden« lige saa væsentlig til at lide i denne Verden, som at seire i en anden, i Sandhedens Verden: og Christus Jesus er den Samme i sin Fornedrelse som i sin Ophøielse. Men dersom derimod Nogen kun kunde føle sig dragen til og elske Christum i Hans Fornedrelse; dersom en Saadan slet Intet vilde høre om Hans Ophøielse, naar Magten og Æren og Herligheden er Hans; dersom han (o, sørgelige Forvendthed!) med en urolig Aands Utaalmodighed, kjed, som han vel vilde sige, af Christenhedens gode og seierrige Dage, blot længtes efter Rædselens Skuespil, at være hos Ham, da Han blev forhaanet og forfulgt: da er en Saadans Syn ogsaa forvirret, han kjender ikke Christum, elsker Ham altsaa

heller ikke. Thi Tungsind staaer Christendommen slet ikke nærmere end Letsind, de ere begge lige meget Verdslighed, lige langt borte, have begge lige meget Omvendelse behov.

M. T. Du til hvem min Tale henvender sig, Du som idag er kommet hid til Hans, vor Herres Jesu Christi Ihukommelse, Du er altsaa kommet hid dragen af Ham, som fra Høiheden vil drage Alle til sig. Men netop idag mindes Du jo Hans Fornedrelse, Hans Lidelse og Død: saa er det Ham, der drager Dig til sig. Han har i Høiheden ikke glemt Dig – og Du glemmer ikke Hans Fornedrelse; Du elsker Ham i Hans Fornedrelse, men tillige Hans herlige Aabenbarelse.

Fra Høiheden vil Han drage Alle til sig.

Det er nu 18 Aarhundreder siden, Han forlod Jorden og opfoer til Høiheden. Verdens Skikkelse er siden den Tid mere end een Gang forandret, Throner reiste og styrtede, store Navne opkomne og glemte; og i det Mindre, i vort daglige Liv skeer det Sædvanlige, Solen gaaer op og gaaer ned, Vinden omskifter efter sine Omgange, nu spørges der noget Nyt, som snart glemmes igjen, og saa atter noget Nyt: men fra Ham høres i en vis Forstand Intet. Og dog har Han sagt, at Han fra Høiheden vil drage Alle til sig. Han er altsaa i Høiheden ikke hvilende, men Han arbejder, beskjeftiget med og bekymret for at drage Alle til sig. Forunderligt! Dog saaledes seer Du jo ogsaa i Naturen omkring Dig de mange Kræfter røre sig; men den Kraft der bærer Alt, den seer Du ikke, Du seer ikke Guds Almagt – og dog er det jo lige fuldt vist, at ogsaa han arbejder, at eet eneste Øieblik uden ham, saa er Verden Intet. Saaledes er ogsaa Han, usynlig i Høiheden, dog overalt tilstede, beskjeftiget med at drage Alle til sig – ak, medens der i Verden verdsligt er Tale om alt Andet, som var Han slet ikke til. Han bruger det meest Forskjellige som Vei og som Middel for at drage til sig; dog dette kunne vi her ikke udføre, mindst idag, hvor endog en usædvanlig kort Tid er foreskrevet for Talen, fordi den hellige Handling er Hovedsagen, og Altergangen Gudstjenesten. Men om end Midlerne, Han bruger, ere nok saa mange, alle Veiene løbe dog sammen paa eet Punkt: Syndens Bevidsthed, derigjennem er »Veien«, ad hvilken Han drager et Menneske, den Angergivne, til sig.

M. T., Du til hvem min Tale henvender sig, Du som idag er kommet hid for til Hans Ihukommelse at deeltage i Nadverens hellige Maaltid: Du gik jo idag først til Skrifte – inden Du nu gaaer op til Alteret. Fra Høiheden har Han draget Dig

til sig, men gennem Syndernes Bevidsthed. Ad mange, meget forskellige Veie fører Han den Enkelte hertil, men kun ad een Vei drager Han ham til sig: gennem Sydens Bevidsthed. Thi Han vil Ingen lokke til sig, men Han vil drage Alle til sig.

Fra Høiheden vil Han drage Alle til sig.

M. T., Du, til hvem min Tale henvender sig! Idag er Han jo hos Dig som nærmere ved Jorden, Han ligesom berører Jorden, Han er tilstede ved Alteret, hvor Du søger Ham; Han er der tilstede – men kun for atter fra Høiheden at drage Dig til sig. Thi fordi Du føler Dig dragen til Ham, og derfor er kommet hid idag, deraf følger jo dog endnu ikke, at Du turde mene, at Han allerede ganske havde draget Dig til sig. Herre, forøg mig Troen; Den, som bad denne Bøn, var ikke en Vantro men en Troende: saaledes ogsaa med denne Bøn »Herre, drag mig ganske til Dig«, Den, som retteligen skal bede denne Bøn, maa allerede føle sig dragen. O, og ikke sandt, just idag, og just fordi Du idag føler Dig dragen, just derfor vilde Du vel idag være villigst til at tilstaae Dig selv og Ham, hvor Meget der endnu er tilbage, hvor langt det er fra, at Han ganske har draget Dig til sig – i Høiheden, bort fra alt det Lave og Jordiske, der vil holde Dig tilbage. O, det er jo ikke mig, m. T., ikke noget andet Menneske, der siger, eller skal sige eller tør sige Dig dette; nei ethvert Menneske skal have nok med at sige sig det selv – og skulde have Roes for Gud, hvis han nogensinde drev det til noksom at sige sig det selv. Ikke veed jeg, m. T., hvor Du er, hvor langt Han maaskee allerede har draget Dig til sig, hvor langt fremmeligere i at være Christen Du maaskee er end jeg og saa mangen Anden: men, give Gud, at denne Dag, hvor Du end er, og hvo Du end er, Du som idag er kommet hid for at deeltage i Nadverens hellige Maaltid, at denne Dag maatte i Sandhed være velsignet for Dig, give Gud, at Du i det hellige Øieblik maatte føle Dig ganske dragen til Ham, fornemme Hans Nærværelse, Han der er der tilstede, Han fra hvem Du saa vistnok skilles, idet Du forlader Alteret, men som dog ikke vil glemme Dig, naar Du ikke glemmer Ham, ja ikke vil glemme Dig, ak selv om Du stundom glemte Ham, som fra Høiheden vedbliver at drage Dig til sig indtil en sidste salig Ende, naar Du engang skal være med Ham og hos Ham i Høiheden.

1. Forkortelsen A.T. står for Andægtige Tilhørere
2. Forkortelsen M.T. står for Min Tilhører

Kilde

Søren Kierkegaards Skrifter (SKS), bd. 11, s. 249-259. Digitaliseret på Det Kongelige Bibliotek.

Kildetype

Digitalt manuskript

Tags

Altergangstale, Guldalderen, Prædiken, Prædikener fra 1800-tallet

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/soren-kierkegaards-altergangstale-fra-hoiheden-vil-han-drage-alle-til-sig>